

La recuperació de l'art

El Taller 6 A presenta aquest mes de gener a la Llotja de Palma, amb el patrocini de la Conselleria de Cultura i de la Caixa de Balears, una mostra de tota l'obra gràfica editada durant set anys per Edicions 6 A.

L'any 1982 dos pintors, Maria Carbonero i Ramon Canet, i dos estampadors, Josep Sitjar i Lluís Roca, creen el Taller 6 A amb la intenció de recuperar les velles tècniques d'impressió artística que s'havien donat a Mallorca, com el gravat, així com adaptar a la creació artística altres antigues tècniques que, com la litografia, pràcticament s'havien reduït a Mallorca a l'ús industrial. I d'això, a més, ja fa bastants d'anys, perquè les noves tècniques havien fet oblidar la litografia des de fa prop de cinquanta anys. Precisament el caràcter més aviat artesanal de tot el material que fa servir el Taller ha fet que hagin tingut moltes dificultats per aconseguir-lo.

MÉS JOIES QUE MÀQUINES

Veure els aparells amb els quals treballen al Taller no pot fer pensar a ningú que es tracta de màquines. Tots són gairebé únics. Recuperats a través de molts esforços, de perseguir la pista a través d'antigues impremtes avui desaparegudes, conformen un vertader museu de la impressió. En paraules de Josep Sitjar, «qualsevol d'elles és un aparell insubstituïble i si es trenca, encara que sigui una sola peça, l'has de fer tu mateix, ja que és del tot impossible trobar recanvis».

Com a mostra, la premsa de braç, que s'utilitza per a les xilografies, és una peça original d'una antiga impremta que probablement fou fabricada a finals del segle XVIII.

Un membre del Taller 6 A en plena feina.

Especialment difícil d'aconseguir també són les pedres emprades a la litografia, «que només rastrejant moltíssim, a vegades per València o per Barcelona, altres per Bilbao o, inclús, per Alemanya (d'on són originàries la majoria), n'hem pogut aconseguir algunes». ¿I el preu? «Simplement no en tenen, valen el que te'n demanen i si la vols, només et queda pagar».

Precisament la qüestió dels doblers és un dels misteris del Taller, ja que reconeixen que «és pràcticament impossible quantificar els doblers que ha costat tot el material que tenim; en realitat és que no ho sé, mai hem pensat en això».

LA MOSTRA

L'exposició aplega una mínima part de tota l'obra

nera negra (també conegut pels noms de *mezzotinta* o gravat al fum), l'aiguafort, l'aiguatinta, i el vernís tou; a més de la litografia, la serigrafia i el monotip.

Tot el treball que es presenta i tot el que es fa al Taller 6 A prové de la necessitat de donar a conèixer el treball d'uns artistes que, altrament, seria difícil que el poguessin fer. «Nosaltres tenim el taller com una cosa altruista, no per a guanyar doblers. Es tracta de donar a conèixer art, no de tenir una indústria».

Com escriu Josep Melià al catàleg, «de 1982 ençà, com aquesta exposició demostra amb escreix, la feina de tots els artistes nucleats a la vora del taller, no ha deixat de progressar en ambició i domini de les tècniques d'expressió. N'hi hauria prou de celebrar que en aquest aspecte també Mallorca s'hagi posat al davant de l'art espanyol, molt per damunt de qualsevol altra experiència similar. Però encara té més importància la constatació dels resultats, l'alegria i la sensualitat que es percep quan es veu que els mateixos pintors es mostren commoguts davant les noves possibilitats d'expressió que representa treballar directament sobre la pedra o fer monotips. Aquest fet, que eixampla la dimensió comunicativa, és el millor resum de la situació. Perquè no és una activitat consagrada a la major glòria del mercat, ans al contrari «ad majorem gloriam artis».

Miquel Payeras

feta pel Taller 6 A. En aquests set anys han fet 398 obres signades per multitud d'artistes entre els quals cal destacar Maria Carbonero, John Ulbricht, Miquel Brunet, J. Manuel Menéndez, Ramón Canet, Pere (Xam) Quetgles, Aligi Sassu, Rafa Forteza, Patxi Echevarria, Enrique Broglia, Lluís Juncosa, Juli Ramis o Miquel Barceló.

Totes les obres han estat treballades amb les antigues tècniques d'impressió com és ara la xilografia (estampada manualment o mecànicament amb la premsa de braç), el gravat calcogràfic o en buit (l'estampat es fa amb l'anomenada premsa de tòrcul), o altres tècniques calcogràfiques com la talla dolça (o gravat al burí) que és la més antiga d'aquestes tècniques, la punta seca, la ma-